

Görgü Tanıklığı Ameliyat Masasında

ABD'nde her yıl 75 000 kişi görgü tanıklarının ifadelerine dayanılarak suç zanlısı kabul ediliyor ve bunların önemli kısmı hapse atılıyor. Yüzleştirmeler ve fotoğraf tanılarının geçerliliğinden şüpheye düşen ABD adalet otoriteleri, görgü tanıklığı yöntemlerini sorgulamaya başladılar.

Sualtı Araştırmaları Derneği, SAD

Sualtı Araştırmaları Derneği, SAD* denizlerdeki ve içsulardaki sualtı araştırmalarını ve bilimsel çalışmaların tasarlamak, önermek, başlatmak, sonuçlandırmak, desteklemek, gözlemcilik yapmak ve araştırma sonuçlarını ve bilimsel yayınları bilim dünyasına ve kamuoyuna kazandırmak* amacıyla 1994 yılından beri çalışmalarını sürdürmektedir.

Sualtı Araştırmaları Derneği, yukarıda özetle anlatılan amaçları doğrultusunda 1996 yılından başlayarak her yılın Aralık ayı içinde düzenleyeceği bir balo ile Yılın Araştırma Ödülleri'ni verecektir. Ödüllerin verilmesi konusundaki değerlendirmeler, SAD Bilim Kurulu ve Yönetim Kurulu'nun ortak kararı ile saptanmaktadır. Bu ödüle her araştırmacı, kendisi ya da herkes tarafından gerekçeli olarak aday gösterilebilir. Ödüller, balo içinde yer alan Ödül Töreni ile kamuoyuna açıklanacaktır. Bu kapsamda 1996 yılı ödülleri olarak, sualtı ve deniz araştırmaları konusunda faaliyet gösteren kişi ve/veya kurumlara; bir Yılın Araştırma Kurumu Ödülü, bir Yılın Araştırmacı Ödülü ve diğeri de Araştırma Hizmet Ödülü olmak üzere üç dalda ödül verilmiştir. Bu ödülleri verme amacı; araştırmacılara manevi destek olmak, emeklerini kamuya duyurmak ve kamuoyunun ilgisini sualtı araştırmacılığına çekebilmeaktır.

SAD 1996 yılı Araştırma Ödülleri sahipleri ise şunlardır: **SAD, 1996, Yılın Araştırma Kurumu Ödülü;** Sualtı Arkeoloji Enstitüsü, (Institute of Nautical Archaeology-INA), sualtı arkeolojisini bir bilim dalı ve disiplinlerarası bir çalışma alanı haline getirip, arkeolojinin kitlelere kolayca anlatılması ve akatılmasını sağlamış; bilimsel kazı ve koruma ile düzensiz batık kazıcılığı ve eser çıkarma arasındaki ayrımı belirginleştirmiş; arkeolojinin farklı ortamlarda da başarıyla uygulanabileceğini göstermiş; Türkiye merkezli sualtı araştırmaları yolu ile gemi teknolojileri evriminin ve Akdeniz kültürünün daha iyi aydınlanması yolunu açmıştır. Araştırma, kazı ve koruma çalışmalarına Türkiye'den ve dünyadan birçok genç araştırmacı ve bilimcinin katılımını sağlayarak, ayrıca arkeoloji konusunda bir eğitim merkezi olma işlevini de yerine getirmektedir. Bir kurum çatısı altında, değişik uzmanlık alanlarına sahip gönüllülerin ve profesyonellerin işbirliği içinde yürüttüğü takım çalışmasının verimini ve başarılı örneklerini bilim dünyasına göstermiştir.

Var olan teknolojileri, sualtı arkeolojisine uyarlayarak; yeni teknik ve yöntemlerin, bilimsel kaynakla-

Yeni bir araştırma, DNA testi ile suçsuzluğu tartışılmaz biçimde belirlenen 298 kişiden 24'ünün, görgü tanıklarınca suçlu olarak tespit edildiğini ortaya koymuş. Amerikan Ulusal Bilim Vakfı (NSF), görgü tanıklığının yeniden değerlendirilmesi görevini üstlendi. NSF araştırmacıları, görgü tanıklarına, teşhislerinin ne derecede doğru olduğunu düşündükleri sorulduğunda, görme açıları ve süreleri ile anıların tazeliği farklı olmakla birlikte, tüm tanıkların benzer yanıtlar verdiğini gözlemlemişler. Araştırmacılar,

ra girmesini de sağlamıştır. Kurum, yaptığı çalışmalarla, antik çağ Akdeniz tarihinin daha iyi anlaşılabilmesine önemli katkıları bulunmuştur.

SAD, 1996 Yılın Araştırmacı Ödülü
Selçuk Kolay, Türkiye karasularında savaş ve ya doğal nedenlerle batmış durumda bulunan buhar çağı ve sonrası teknolojileri ile üretilmiş gemilerin ve deniz taşıtlarının yazılı kaynaklardan taranarak ortaya çıkarılmasını ve "Kitabi Batık Envanteri" nin oluşturulmasını sağlamıştır. Söz konusu döneme ait batıkların elektronik aygıtlarla ya da doğrudan dalınarak aranmasının organize edilmesini gerçekleştirmiştir. Bazı batıklara, scuba dalgıçlığı araç olarak kullanılmak yolu ile, bizzat dalarak batıkların belirlenmesini ve eideki tarihi bilgilerin sorgulanmasını sağlamıştır. Denizel tarihe ait bazı taşıtların ve batıklardan çıkan envanterin toplanmasını, korunmasını ve kamuya açık sergilenmesini sağlamıştır. Ayrıca, denizcilik

tarihi ve deniz harp tarihi verilerinin yazılı ve görsel biçimde kamuoyuna sunulmasını gerçekleştirmiştir. Selçuk Kolay, gönüllü bir kamu hizmeti yaparak, sualtı araştırmacılığında belli bir amaca adanmış bireysel bir çabanın, toplum adına, nasıl başarılı sonuçlar doğurabileceğine bir örnek teşkil etmiştir.

SAD 1996, Yılın Araştırma Hizmet Ödülü
Bahtiyar Mursaloğlu, 1964 yılında bilim dünyasında bir sir olan ve sayıları giderek azalan nadir deniz memelisi Akdeniz fokları (*Monachus monachus*) hakkında araştırma yapan ilk Türk akademisyenidir. Akdeniz foklarının davranış özelliklerini makale haline getiren dünyadaki ilk araştırmacıdır. Bu deniz memelisinin Türkiye'de korunması ve neslini sürdürbilmesi amacıyla sayısız koruma faaliyetlerine katılmış, yaptığı bilimsel araştırmaları Akdeniz foklarının ekolojik önemini duyurmuştur. Yerli ve yabancı bilim dergile-

tanıkların ifadelerindeki kesinliğin, yüzleştirmenin hangi koşullarda yapıldığına ve yüzleştirmeyi organize edenlerin, zanlıların suçlu olma olasılığı hakkında ne düşündüklerine bağlı olduğunu fark etmişler. NSF yetkilileri, yüzleştirmenin zanlılar hakkında hiç fikir sahibi olmayan kişilerce gerçekleştirilmesi gerektiğini açıkladılar. Aynı zamanda, yüzleştirme sırasında sorulacak daha nesnel, yeni bir soru standardı üzerinde de çalışmalar sürüyor.

Özgür Kurtuluş

<http://www.nsf.org>

rinde çok sayıda makaleleri yayımlanmıştır.

SAD Akdeniz Fokunun Bodrum Yarmadası ve Civarındaki Durumu ve Habitat Tespit Çalışmasını Tamamladı.

UNDP-GEF (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı-Küresel Çevre Fonu) tarafından finanse edilen proje SAD bünyesinde faaliyet gösteren Akdeniz Foku Araştırma Grubu (AFAG) tarafından 1996 yılında Eylül-Aralık ayları arasında gerçekleştirilmiştir. Proje, soyu dünya çapında tehlike altında olan Akdeniz fokunun (*Monachus monachus*) güney-batı sahillerimizde yer alan Bodrum Yarmadası ve civarındaki adalarda mevcut durumunun ve yaşam alanlarının tespit edilmesi amacını taşımaktadır. Üç aylık yoğun arazi ve istihbarat çalışmaları neticesinde Güvercinlik ve Bodrum kasabaları arasında kalan tüm ana kara ve 15 ada üzerinde çalışmalar yapılmış ve en az 3 fokun bölgeyi kullandığı tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalar sırasında tanımlanan 3 foktan bir tanesi sürekli olarak AFAG araştırma ekibi tarafından izlenmiş ve fotoğraflanmıştır. Tanımlanan 3 Akdeniz fokunun yanı sıra tanımlanmayan bireyler de olmuştur. Bu bireylerin tanımlanan bireylerden farklı olması durumunda bölgede bulunan fok sayısı 7'ye kadar ulaşabilecektir. Proje bölgesinde Yalıkavak İnsan, Doğa ve Çevre Derneği ile işbirliği içinde gerçekleştirilmiş olup, derneğin lojistik desteği ile tüm yarımadada toplam 145 yöre halkı ve balıkçısı ile bire bir görüşmeler yapılmıştır. Gerek istihbarat çalışmalarından elde edilen fok gözlem kayıtları gerekse AFAG tarafından gözlenen fok verileri bir veri tabanı programına girilerek düzenli olarak izlenmiştir. Bu veriler doğrultusunda fok gözlem kayıtları en çok Bodrum Yarmadası'nın batı ve kuzey batı sahilleri ile bu sahillerin karşısındaki adalarda yoğunlaşmaktadır. Nitekim araştırma ekibi tarafından sürekli gözlenen fok bireyi de bu bölgelerde görülmüştür. Ayrıca, Karada Havalı mağaraya yapılan yoğun "mağara dalgıçları" na rağmen bu mağaraları bir Akdeniz foku tarafından halen kullanıldığını ortaya çıkmiştir. Bu konu ile ilgili olarak Bodrum'daki dalış firmalarının, Tanım Bakanlığı tarafından Su Ürünleri Sirküleri'ndeki "Yer Yasakları" uyarınca bilgilendirilmesi gerekmektedir.

Akdeniz fokundan, tüm dünyada sadece 500 birey kalmış olup AFAG'nun kıyılarımızdaki çalışmaları neticesinde tahmini Türkiye popülasyonu 50-100 arası verilebilir. Bu nadir deniz memelisi aynı zamanda tüm dünyada yaşayan yüzgeçayaklılar (foklar-deniz arslanları-morslar) arasında sayıca en az olan tür durumundadır. Foklar hakkında daha çok bilgi ve fok gözlem kayıtlarınız için: AFAG Tel: (312) 240 05 78 Fax: 240 98 17